

2464

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

1

Rökelse

Rökelse

Om man blev så där illamående skulle man plocka nio
slags ris och nio slags blommor midsommarafton sedan solen
gått ner. Dessa torkades och förvarades i en påse på loftet.
Man lade örterna på ett järn med glöd och hade ett lakan
över det , så att man kunde inandas rökelsen.

2464

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2.

Håret

Håret

De gamla lät håret växa , så att det räckte långt
ner på axlarna och klippte det inte såsomnu för tiden.

Det fanns också då endast få , som voro skall/huvade.

2464

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

3

Tur med djur

Tur med djur

De sade förr i tiden, att de kunde bli av med grisar, och de skulle då stjäla en gris från en annan. Då skulle de få tur igen. De brukade stjäla grisarna, när dessa voro ungefär 14 dagar gamla.

Jag vet själv, att somliga ha tur med sina kreatur och andra ha otur. Här finns t. ex. en som aldrig har tur med får. Andra ha sådan tur, att om de ha fyra får, så får de åtta lamm efter dem.

2464

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

4.

Brännvinsbröd

Brännvinsbröd

Under höstningen fick både fruntimmer och karlar en sup till merafton. Halva supen drack de och halva slog de på en brödskiva. Detta kallades för brännvinsbröd.

2464

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

5.

Kraftmat

Kraftmat

En dräng var ute och plöjde. Han såg då en käring,
som bodde i närheten, komma ut och lägga en söndergången
grissla på stenvuren. Drängen gick fram och tittade på den
och tog sig för att laga den. ~~En~~ Senare gick han förbi
samma ställe, och då var grisslan borta, men i stället låg
där smörmad. Drängen åt upp denna och han blev härav så
stark, att han kunde ta en tunna säd under vardera armen.

Nattvarden

I Kristianstad fanns det en handlare, som hette Hinse. Det berättades, att feta människor, som kommo till honom försvunno. En handlare här från trakten, hade varit och hämtat sill hos honom. Men när han öppnade tunnorna, ~~FÄNNE~~ låg i den ena ett par människohänder i kors överst. Handlar~~en~~ blev sedan mycket rik, ty han fick väl pengar av H. för att han ej skulle tala om det. Det lär finnas ett land, där de gagna människokött till nattvarden i stället för bröd och vin.

Nattvarden

Människokött
i stället för
bröd och vin.

Skän
För
S. Rönn

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2464

Cyrt. B. Kjöberg

7

P. J. J. J.
S. Rönn

Åska

Åska

När det åskade sade de gamla: "Nu är Tor ute
och dönar."

Skane
A. Rosenbr.
Mst. J. Kopberg

2464

8.

SKESATKI

Osalign ande

Osalign ande

En präst var ute och åkte och han fick då vid vägkanten syn på en man , som satt och spelade o-avbrutet. Prästen stannade och frågade , varför mannen satt och spelade. Mannen svarade, att han måste "vandra sin tid" , men sedan skulle han bli fri. Det var en osalign ande. Då sade prästen, att han aldrig skulle bliva fri - förr skulle prästens ^{käpp} stav grönska.

Men när prästen kört ett stycke började ~~XXX~~ käppen grönska, och då vände prästen om till mannen och sade, att han aldrig mer skulle döma någon.

2464

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2

Dauids psalm

Dauids psalm

Om någon hade blivit bestulen eller lurad i affärer,
så skulle han stiga upp tidigt innan solen gick upp och
läsa en viss av Davids psalmer - vilken minns jag ej -
under ett års tid. Samma psalm hela tiden. Den som lurat
skulle då råka i fördärv.

Jag kände en kvinna, som de påstod , att hon blivit
lurad av en man och att hon steg upp på morgnarna och läste
psalmen . Mannen snavade emellertid en dag och skar sig
svårt på lien.

*Präst
från Rönneby
n. 17. 18. 19.*

10.

2464

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Prästen Nymansson

Prästen Nymansson

Prästen Nymansson var illa hatad av alla sina
ämbetsbröder - han var så "styv" mot dem. Han var mycket
anlitad av de sjuke. Han hade en massa katter, och
han strök en blå katt med handen och fick därigenom
elektricitet, ty katterna äro så elektriska. Sedan lade
han händerna på folk, som kommo till honom och botade
dem härigenom.

*Skön
Le. Höm. br
opt. P. Haglund*

2464

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Frimureriet

Frimureriet

En bonde frågade en gång en präst om frimureriet.

Jo, svarade prästen, frimureriet fanns redan på Abrahams
tid och Kristus var den ~~sittaste~~ ~~frimuraren~~ styvaste
frimuraren. Men det skall inte uppenbaras, förrän de sju
insegeln i Uppenbarelseboken uppenbaras.

2464

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Säga upp rättor

Säga upprättor.

Här fanns förr i tiden en gammal kvinna, om vilken de berättade, att hon kunde säga upp rättorna , så att de flyttade allesamman. Men hur hon bar sig åt, det vet inte jag.

2464

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Skriva kors

Skriva kors

För att en resa skulle gå lyckosamt, skrev bönderna ett kors framför hästarna med piskskäftet. Jag har själv sett det, men det hjälpte inte, för lika väl körde de ihjäl sig, när de voro fulla.

2464

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Oblaten

Oblaten

Det fanns folk, som aldrig sköt bom på ett djur. ~~De~~ De sade, att om man tog en oblat - det skulle vara den första oblaten, alltså vid konfirmationen - och sköt rätt genom den med en pistol eller en bössa, så skulle man aldrig skjuta bom på ett djur. Men det var nog inte många, som försökte sig på det, ty de drog sig för att använda oblaten till något sådant.

Spåne
Frosta hd
P. P. Rosen

1788. nr 15
ber. av P. P. Rosen
15.
2464 LINDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV
S. Rosen

Mjölkhare

Mjölkhare

Mjölkharen, det var en hare som ^{mjölkhare}korna för bönderna.

Det var någon som kunde häxa och haren kom till honom och lämnade mjölken.

En jägare berättade för mig, att om det kom tre harar, så skulle de inte skjuta på den första och andra, ty det var omöjligt att skjuta dem - det var mjölkhare. Men somliga laddade med silver eller rödlöksknoppar. De skulle då kunna skjuta mjölkharna. Men de sade, att om de skjutet en mjölkhare, så ~~var det~~ blev det bara litet skräp efter den.

2464

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Rödlöksknoppar

Rödlöksknoppar

Några drängar roade sig en gång med att skjuta på en flaska. Men hur de sköt så gick ändå inte flaskan sönder. En dräng stoppade då något i bössan - de hade på den tiden mynningsladdare - och flaskan gick då sönder, när han sköt. De andra drängarna frågade då vad han hade laddat med. Jo, berättade han, han hade stoppat en rödlöksknopp i bössan, ty det fanns en nål från en liksvepning i flaskan, och det var därför som flaskan ej hade gått sönder.

2464

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESBOK

Skjuta bom

Skjuta bom

Hade man ett stycke bröd i en mössa, så skulle ej skottet taga, om man sköt på den.

Det fanns en gubbe, som var mycket skicklig jägare.

En dag, när vi voro några tillsammans, tog en dräng min mössa från mig och kastade upp den i luften och gubben sköt på den. Men när vi tittade på mössan, hade skottet ej råkat. Jag kastade då själv upp mössan och gubben sköy en gång till, men bom denna gång också . Då började vi grina åt gubben, men han sade: "I behöven inte grina. Huvan har varit i kyrkan både böndar och andra dar."

2464

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Gren i marken

Gren i marken

De berättade, att det fanns jägare, som stack ner en gren eller kvist i marken och då kommo djur och bet i grenen, så att de kunde skjuta dem.

2464

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

19

Svavel

Svavel

Kände de sig sjuka och trodde, att de råkat ut för skit
tände de eld på tre svavelstickor och förde ^{ben} tre gånger runt
huvudet - två gånger åt det ena hållet och en gång åt det an-
dra, sedan de först hade luktat på stickorna. Därefter spot-
tade de på dem och kastade dem på golvet och trampade på dem.

2464

20.

LUNEVISITETS
FOLKLIVSBARKIV

Rönnepinne

Rönnepinne

Jag har hört talas om en man, som hade en rönnepinne i sin börs. Men om det var för pengarna inte skulle tryta eller för något annat ändamål, det vete hundan.

2464

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Maran

Maran

Maran flätar hästens man om nätterna. Det är nästan omöjligt att lösa upp dessa flätor. När de gick bort blev hästen dålig, men han blev bättre när maran flätat honom igen.

Marasten kallades en vit sten med hål genom. Denna hängde man över sängen för att skydda sig mot maran.

Om en kvinna ville ha en lätt barnsbörd, skulle hon krypa genom ett fölaham. Men de sade, att barnet då blev mara.

Marasten

Lätt barns —
börd.

2464

22.

LUNDS UNIVERSITETETS
FOLKMINNESARKIV

Stanna blod

Stanna blod

En gubbe skulle en gång kastrera en hingst på en gård. När han gått märkte bonden, att det blödde väl mycket och han sade till drängen, att han skulle skynda fatt gubben och be honom komma tillbaka och stanna blodflödet. Gubben vände om, men när han gått ett stycke, sade han till drängen: "Ja, nu kan du gå ensam hem, för nu har det stannat av." Drängen frågade gubben, huru han bar sig åt, men denne svarade: "Det kan du inte lära. Det skulle du lärt, innan du gick och läste." När drängen kom hem hade blodflödet stannat.

Skänk
Frata
S. Rönner

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Myt. Kjell Lagerberg
Per Jönsson
S. Rönner
2464

23.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

När Den Onde lurades

När Den onde lurades

En bonde ville bli fri från Den Onde. De skulle därför tävla om, vem som kunde göra det konstigaste tecknet.

Aa 1091

Den Onde kom då först körande med två skator. Men då tog bonden och spände för hustrun och pigan för skjutsen. De voro nakna och hade nerlaget hår och gingo baklänges. På detta sätt kom så bonden körande till Den Onde. Den Onde kunde omöjligen begripa vad det var för slags djur och därför förlorade han vadet och bonden blev fri.

2464

När Den Onde skulle
välja svin

När Den Onde skulle
välja svin.

Aa 1036

Den Onde skulle en gång få välja ut alla de svin han ville ha i en bondes svinahjord. Han valde åt sig alla som hade ~~raksvans~~ rumpan rätt ner. Men bonden visste råd. Han körde ut alla svinen på ollonbete och där blevo de feta och svansarna slogo nu knorr, för det är bara när de äro magra som de hänga rätt ner. Alla utom en gammal mager sugga hade knorr, och Den Onde fick alltså nöja sig med den. "Ja, Den Onde har då alltid varit dummer!" grinade bonden.

2464

Skaffa pengar

Skaffa pengar

Den Onde skaffade pengar åt somliga, sade de. De lade bara plånboken under dynan på kvällen, när de lade sig att sova och på morgonen hade de så mycket pengar, som de ville ha.

En man i Häglinge kom en gång till en annan och ville låna pengar. "Jag har inga i kväll, men du kan ju komma igenntills i morgon, så skall du få låna." Men då förstod den andre, att mannen fick dem på genom att anlita Den Onde och han brydde sig ej ~~vara~~ om att komma tillbaka dagen där-

på, ty på det sättet ville han ej låna pengar. En annan bonde, som han träffade samma kväll och för vilken han berättade händelsen sade: "Ja, du kan likaså väl inte låna av den mannen."

En knekt som jag dikade tillsammans med talade om huru man skulle göra för att pengarna inte skulle tryta, men jag lade det inte på minnet, för jag var inte angelägen om att kunna det. Han sade också till mig: "Men du behöver inte göra det, ^{ärligt att (fast)} ty jag har gjort det." Han mehad, att det inte var hra att göra såad sådant.

2464

Kortspelare

Kortspelare

De trodde att somliga kortspelare kunde mer än andra. De kunde vinna för jätterna från andra och motspelaren hade ideligen otur. Men det ansågs inte vara välsignelse med sådana pengar. Ett ordspråk sade också:
"Vad fan går, det tar han igen."

2464

Nio sorters tandvärk

Nio sorters tandvärk

Det skall finnas nio ~~wiki~~ olika sorters tandvärk säger dom . En man berättade därom följande:

Han hade en gång huggit ner en asp. När han klöv aspen fann han nio spikar i den - de voro inspikade tre och tre. ~~wiki~~ Han tog emellertid spikarna och stoppade i fickan för att taga dem med hem och använda dem, för spikarna voro bra. En dag fick han tag i en av spikarna och petade sig med den i munnen. Men då fick han en så förskräcklig tandvärk. Han förstod då , att det var någon som slagit in spikarna - en spik för varje sorts tandvärk - för att döva tandvärk på norra sidan av trädet.

2464

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Tandvärk

Tandvärk

Jag vet att de tog och klöv en hagtornskvist och petade sig med i tanden om de hade tandvärk. De petade tills flisan var blodig och satte de sedan tillbaka igen och band en lase omkring, så att det växte dit igen.

De skulle sedan gå nio steg baklänges och aldrig mer vidlåda den platsen. Gjorde de det, skulle tandvärken komma tillbaka. Kom någon annan person till platsen och fick tag i flisan, så skulle han få tandvärken i stället.

Skåne
Fr. Rörum
v. R. Hagberg

2464

SKÅNSKA SAMFUNNINGSBOKSÄLLSKAPETS
MINNESARKIV

30

Läsa bort spöken

Läsa bort spöken

Det fanns en präst i Fulltofta , som sades kunna läsa bort spöken. I Fulltofta fanns ett bränneri, där det spökade. Prästen efterskickades och läste bort det. Men när prästen hade läst , sade spöket: "Han har förfelat sig han med!" Spöket menade att prästen också hade gjort någon ond gärning. "Ja", sade prästen, "det har jag. Jag har stulit sex styver en gång, men det använde jag till att de köpa en bok för." De hörde spökets tal som ett dovt ljud. Men det försvann emellertid och visade sig icke mer.

*J. Rönne
F. Rönne
v. Högberg*

31

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2464

Spökhistoria

Spökhistoria

Det var likasom någon gick genom sovrummet under natten i en Prästgård. Till sist frågade prästen, vad det gick efter. Då skulle spöket ha svarat att det vänts så i hundra och femtio ~~år~~ år, och om prästen ville ta jord vid den och den ~~stenen~~ stenen och föra till kyrkogården, så kanske han kunde bli fri. De hade förut två gånger tagit jord vid den stenen och fört till kyrkogården och detta var nu den tredje gången. Antagligen hade de två gånger förut frågat spöket och fått veta, att de skulle taga jord vid stenen och föra till kyrkogården.

*Skane
P. Rosen
Sgt. J. Hagberg*

2464

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

32.

2

Nu när det skedde för tredje gången skulle spöket få ro. Det skulle vara ett foster nergrävt där vid stenen och det skulle inte bli ro igen förrän det hade kommit till vigd jord.

2464

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVPsalm 481

Psalm 481

Det finns en psalm i vår psalmbok - jag tror att det är nummer 481 - där varken Guds eller Frälsarens namn nämns. Den skall vara diktad av konung David och han skall ha ~~kommit överrens~~ slagit vad med de andra psalmisterna, att den skulle komma in i psalmboken och stadfästas utav konungen. Han vann vadet.

34.

2464

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Sägner om urtiden

Sägner om urtiden

En man har berättat för mig, att det i Amerika finns en bibel, som förklarar tiden ända till 25000 år före Kristi ~~tid~~ födelse. Men den bibeln skulle vara mycket dyr - den skulle kosta trettio daler /dollar/.

Mannen berättade också att Adams första hustru - han skulle nämligen ha haft en hustru innan Eva - skulle helt gått till det onda. Han sade också vad hon hette, men det har jag glömt.

(Lilith)

Samme man sade, att människan skulle ha varit en fisk innan hon blev människa.

(Lancetfishen)

2464

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVStanna hästar

Stanna hästar

En kusk på Göingeholm kunde stanna hästar. En präst, som hette baron Rabe skulle en gång till herrgården för att viga . Men prästen var en riktig sabber, som aldrig kunde bliva färdig i tid. Men kusken stannade hästarna för de andra så att prästen kom ändå först till bröllopgården.

2464

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Svartkonst

Svartkonst

När en klok givit bort sin vetenskap till en annan person kan han inte själv utöva den sedan.

En man kom till kusken Svensson på Göingeholm och bad, att denne skulle lära honom att "stanna blod". "Det kan jag inte" sade kusken, "för jag har lärt bort det till en av mina söner."

37.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2464

Sina bort

Sina bort

När någon läste bort något ont t. ex. tandvärk,
sade de att han "sinade" bort det.

38.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2464

Skaffa fram stulet

Skaffa fram stulet

En piga på Göingeholm hade stulit ett par vantar från kusken på Göingeholm. Denne kunde mer än andra, och en dag kommer pigan och lägger vantarna på kuskens tallrik, när han satt och åt. Han bara tittade på henne strängt ett tag och så sade han: "Ja, du skall låta andras saker vara."

39

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2464

Barnaföderskor

Barnaföderskor

När en kvinna fött barn köpte man divelstreck ,
vilket syddes in i lindan, som hon hade runt livet.

Det skulle skydda mot skit.

?
= Byvelsdrak
(paa Dansk)

40

2464

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Kalvning

Kalvning

När en ko kalvat skulle de lägga en kniv på skam-
len, när kon första gången släpptes ut till bete eller
vattning.

2464

41

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Register.

- Rökelse - s. 1.
 Ståret - s. 2.
 Tur med djur - 3.
 Brännvingbjöd - 4
 Kraftmat - 5.
 Naturlunden - 6.
 Röka - 7.
 Osslig ande - 8.
 Davids psalm - s. 9.
 Prästen Nymansson - s. 10.
 Trimmeriet - s. 11.
 Säg upp rätter - s. 12.
 Skriva kors - s. 13.
 Obrätten - s. 14.
 Nyöckhane - s. 15.
 Röstlösktenningar - s. 16.
 Skjuvad bonn - s. 17.
 Vid jakt - gren - macken - s. 18.
 Svavel - s. 19.
 Rönneperine i bösen - s. 20.
 Maran - s. 21.
 Stanna blod - s. 22.
 Den Onde lucas - s. 23.
 Den Onde väjer svin - s. 24.
 Låna pengar av Hin Onde - s. 25.
 26
 Koel spel - s. 27.
 Tandvåk - s. 28. - 29.
 Läsa bort spöken - s. 30.
 Spökhistoria - s. 31. - 32.
 Om psalmen 481 - s. 33.
 Signer om utiden - s. 34.
 Stanna hästan - s. 35.
 Svart bonn - s. 36.
 Signa bort sjukdom - s. 37.
 Skaffa fram stulet - s. 38.
 Besvär för dervor - s. 39.
 Kalvning - s. 40.